

Poezia “IMN LUI ȘTEFAN CEL MARE” de V. ALECSANDRI ESTE UN IMN

Plan: comentarea poeziei, versificația, 4 trăsături ale imnului; comparație între imn și odă; mijloace artistice.

Patriot înflăcărat, Alecsandri a participat la manifestația de la Putna (1871) cu prilejul împlinirii a 400 ani de la construirea acestei mănăstiri și a scris poezia „Imn lui Ștefan cel Mare”, în memoria domnitorului Moldovei.

Titlul poeziei exprimă elogiul poetului adus domnitorului Moldovei, Ștefan.

Poezia este structurată în cinci strofe care au 8 versuri fiecare.

Personalitatea ieșită din comun a lui Ștefan cel Mare este evidențiată în mai multe secvențe în care poetul îi adresează **o invocație retorică**:

„O! Ștefan, erou sfânt!”, „O soare-nvingător”, „O mare umbră-eroică”.

Astfel, poetul își exprimă admirația față de curajul și vitejia lui Ștefan.

Deși domnitorul se odihnește de veacuri „La poalele Carpaților”, imaginea lui Ștefan dăinuie peste timp, deoarece el este viu în memoria oamenilor.

Figura măreață a voievodului **apare într-o aură legendară**.

În strofa a doua, poetul prezintă faptele din trecutul domniei lui Ștefan.

El apare ca un luptător neînfricat, dârz, viteaz. El își iubește țara și este și un bun diplomat.

În strofa a IIIa, imaginea eroului este raportată la prezent.

Ștefan, pentru contemporanii poetului, este un simbol la libertății și independenței, „un soare-nvingător” al Moldovei.

Ca vizionar, privind în viitor, Ștefan își dorea unirea tuturor românilor și acest lucru s-a împlinit în timpul poetului.

În ultima strofă, este prezentat legământul tuturor românilor. Ei jură credință și dragoste patriei pentru a duce mai departe gloria străbună.

Această poezie întrunește toate trăsăturile unui imn.

Imnul este o specie a genului liric, în versuri în care autorul preamărește patria, o personalitate, eroi, idei mărețe, evenimente, într-un ton solemn.

Autorul își exprimă direct sentimentele de dragoste și admirație față de domn.

Tonul poeziei este solemn, de cântec de laudă.

Poezia are o formă de exprimare a sentimentelor destul de concentrată.

În poezie este prezentă invocația retorică:

„O! Ștefan, erou sfânt!”; „O soare-nvingător”; „O mare umbră-eroică”.

Imnul, ca specie a genului liric se aseamănă cu oda, deoarece amândouă exprimă sentimentele de admirație față de o persoană, patrie sau un eveniment. De asemenea, amândouă au un ton solemn.

Spre deosebire de imn, oda are o formă de exprimare a sentimentelor mai concretă.

Poetul folosește o varietate de mijloace artistice: verbe la imperativ („dormi”), metafore („soare-nvingător”), epitete („vechiul mormânt”), personificare („Carpații te păzesc”), comparații. Prin acest imn, Alecsandri și-a exprimat dragostea față de țară.

POEZIA „DAN, CĂPITAN DE PLAI” DE V. ALECSANDRI ESTE UN POEM

V. Alexandri, caracterizat de M. Eminescu „*acel rege-al poeziei, veșnic tânăr și ferice*”, a înfățișat lupta poporului român pentru libertate într-o aură de legendă, compunând numeroase poeme eroice. Un astfel de poem este și „Dan, căpitan de plai”, inspirat dintr-un cântec popular din secolul al XV-lea. Poemul „Dan, căpitan de plai” este precedat de un moto care reprezintă un fragment din acest cântec popular. Faptele înfățișajă lupta moldovenilor împotriva cotorpitorilor tătari.

Poemul este o operă epică în versuri, de întindere mai mare și cu o acțiune mai complexă decât balada, cuprinzând o serie de episoade, personaje mai multe, însuflețite de sentimente nobile, în care epicul se îmbină cu liricul.

„Dan, căpitan de plai” este o operă epică cultă, în versuri, DE ÎNTINDERE MAI MARE CA BALADA. Poemul este alcătuit din 7 capitole.

ACȚIUNEA CUPRINDE MAI MULTE MOMENTE în care sunt redată faptele de vitejie ale lui Dan și Ursan.

Expozițiunea îl prezintă pe Dan care trăiește singuratic „pe-un munte păduratic”, păzind hotarele țării și meditănd la trecerea timpului.

Intriga cuprinde momentul când vorbesc „doi vechi stejari” despre năvala tătarilor în țară și Dan hotărăște să plece la luptă.

Desfășurarea acțiunii prezintă mai multe episoade: **întâlnirea** lui Dan cu Ursan și **plecarea** lor la luptă; **descrierea luptei** celor doi viteji cu tătarii; **rănirea** lui Ursan; **apărarea** lui Ursan de către Dan; **salvarea** lui Ursan de către Fulga, fiica sa; **sasirea** armatei și **alungarea** tătarilor; **luarea** lui Dan **prizonier** de către tătari.

Punctul culminant prezintă **confruntarea** dintre Dan și Ghirai, hanul tătar. Dan dă dovadă de inteligență la întrebările hanului, **exprimându-și încrederea în viitorul poporului. El nu acceptă** să renunțe la credința străbună, deși hanul îi oferă în schimb viața și multe daruri. **Dorința sa** este de a mai săruta o dată pământul țării sale dragi, înainte de a muri. Ghirai, impresionat, **acceptă** și Dan **trece** Nistrul, pe calul dat de Ghirai și își îndeplinește dorința.

Deznodământul prezintă **întoarcerea lui Dan** în cortul hanului unde „suspină, șovăie și palid cade mort”. Poemul se încheie cu un **elogiu pe care hanul îl face eroului român.**

ÎN OPERĂ SE POVESTESC FAPTE ISTORICE MĂREȚE și anume lupta lui Dan și Ursan pentru apărarea țării împotriva cotorpitorilor tătari.

DAN ȘI URSAN SUNT ÎNSUFLEȚIȚI DE SENTIMENTE NOBILE cum ar fi dragostea de țară și popor.

ACȚIUNEA SE CRISTALIZEAZĂ ÎN JURUL PERSONALITĂȚII LUI DAN, eroul excepțional.

ACȚIUNEA ESTE MAI COMPLEXĂ DECÂT A BALADEI ȘI SE DESFĂȘOARĂ GRADAT.

NARAȚIUNEA SE ÎMPLETEȘTE CU DIALOGUL, MONOLOGUL ȘI DESCRIEREA.

Prin conținutul și realizarea artistică, „Dan, căpitan de plai” este unul din cele mai izbutite poeme eroice din literatura noastră.

CARACTERIZAREA LUI DAN DIN POEMUL „DAN, CĂPITAN DE PLAI” DE VASILE ALECSANDRI

Plan : scurtă prezentare a poemului; 4 însușiri ale lui Dan; mijloace de caracterizare.

V. Alexandri, caracterizat de M. Eminescu „*acel rege-al poeziei, veșnic tânăr și ferice*”, a înfățișat lupta poporului român pentru libertate într-o aură de legendă, compunând numeroase poeme eroice. Un astfel de poem este și „Dan, căpitan de plai”, inspirat dintr-un cântec popular din secolul al XV-lea. Poemul „Dan, căpitan de plai” este precedat de un moto care reprezintă un fragment din acest cântec popular. Fraptele înfățișează lupta moldovenilor împotriva cotorpitorilor tătari.

Bătrânul **Dan trăiește retras de lume**, pe culmile Carpaților, **vegbind la hotarele Moldovei**.

El află de la „doi vechi stejari” de năvălirea tătarilor în țară **și ia hotărârea** de-a pleca la luptă împreună cu prietenul său Ursan, care „stă de pază în mijlocul câmpiei”.

În timpul luptei, Ursan este rănit, dar **Dan îl apără până ce Fulga, fiica lui Ursan, sosește și-l salvează**.

Sosirea armatei din Orhei **îi alungă** pe tătari din țară, **dar Dan este luat** prizonier de tătari.

El este **adus** în fața lui Ghirai, hanul tătar și reușește **să-l impresioneze pe acesta prin curajul și devotamentul lui**.

El refuză să renunțe la legea creștină, deși i se oferă în schimb viața și daruri multe.

Dorința sa este de a fi lăsat să mai sărute pentru ultima dată, înainte de a muri, „pământul scump” al țării sale.

Ghirai, impresionat, acceptă rugămintea și îl lasă să plece dându-i calul său.

Poemul se încheie cu episodul reîntoarcerii lui Dan **în țară**, unde *își pleacă* „smerit” fruntea „albă”, *își face cruce și sărută pământul* Moldovei, apoi se întoarce în cortul hanului și „palid cade mort”.

Dan este un personaj imaginar. Deși este bătrân, nu se teme de moarte.

El îi urăște pe cotorpitorii țării.

Deși este bătrân, pleacă la luptă când află că țara este în pericol.

El este înfrățit cu natura și îi înțelege glasul.

În timpul luptei, dă dovadă de curaj, vitejie și devotament față de prietenul său pe care îl apără de dușmani.

În fața hanului Ghirai, dă dovadă de înțelepciune și își exprimă încrederea în urmașii poporului că nu se vor lăsa cuceriți de tătari.

El refuză categoric propunerea hanului de a renunța la credința strămoșească în schimbul vieții și a multor daruri.

El are puteri supranaturale, asemenea eroilor din legende.

Autorul îl caracterizează folosind mijloacele caracterizării directe, indirecte și autocaracterizarea.

Dan reprezintă întruchiparea dragostei de țară.

POEZIA „MIEZUL IERNII” DE V. ALECSANDRI ESTE UN PASTEL

Plan: timpul imaginii dominante; 4trăs ale pastelului cu exemple; procedee de expresivitate; în ce moment se face prezent eul liric.

Vasile Alecsandri a scris numeroase specii literare, între care un loc aparte îl ocupă pastelurile, al căror creator este.

Pastelul este o creație lirică în versuri în care este descris un tablou din natură, iar poetul își exprimă în mod direct sentimentele trăite în fața peisajului.

Pastelul „Miezul iernii” descrie anotimpul friguros al iernii în plină manifestare.

Acest pastel este alcătuit din 4 catrene.

În prima strofă, autorul descrie gerul „amar, cumplit” dintr-o noapte geroasă de iarnă, care transformă complet natura.

Gerul este atât de puternic, încât „trăsesc stejarii” în pădure. Înghețul cuprinde până și stelele și cerul.

În fața acestei frumuseți a naturii încremenite, poetul își exprimă încântarea.

Albul, sugerat prin imagini vizuale, acoperă întreaga fire.

Imaginea tabloului este statică.

În strofa a doua, poetul prezintă o imagine monumentală a iernii, cu ajutorul imaginilor vizuale.

Măreția tabloului naturii este redată sub forma unui „templu maiestos” care are drept *cupolă* „bolta cerului senină”, iar drept *coloane* înalte „fumuri albe”.

În acest templu uriaș luna își aprinde „farul tainic de lumină”, sporind frumusețea rece a peisajului.

În strofa a treia, poetul își exprimă uimirea și admirația în fața acestui tablou încântător, ireal:

„O! tablou măreț, fantastic”.

În acest templu „ard ca vecinice făclii” mii de stele, iar munții sunt „altare” și codrii sunt orgi sonore. Tabloul naturii pare sacru.

Liniștea este străpunsă de șuieratul crivățului, care, personificat, pătrunde scoțând „note-ngrozitoare”.

În ultima strofă, poetul reia imaginea statică din prima strofă:

„Totul e în nemișcare”.

Deodată, peisajul prinde viață prin apariția unui lup care s-a încumetat să iasă din adăpost, stârnind uimirea poetului.

Poezia are ritm trohaic, rimă împerechiată, versul lung de 15 silabe.

Poezia „Miezul iernii” este un pastel pentru că poetul descrie un colț de natură și își exprimă în mod direct sentimentele de încântare.

ÎNTOCMIT:
BODĂESCU DRAGOȘ
CLASA a VIII a C

„CÂINELE ȘI CĂȚELUL” DE GRIGORE ALEXANDRESCU ESTE O FABULĂ

Plan: 5 caracteristici ale fabulei cu exemple; morala fabulei; mijl artistic; momentele acțiunii; versificația; în ce fel se face simțită prezența naratorului.

G. Alexandrescu s-a impus în literatura română prin fabulele sale.

„Câinele și cățelul” este o fabulă deosebit de frumoasă.

Cei doi protagoniști ai subiectului sunt „câinele” și „cățelul”.

Un dulău pe nume *Samson*, stând de vorbă cu un *bou* „oarecare” condamnă unele animale („lupii, urșii și alte câteva”) deoarece se laudă cu originea lor nobilă.

El se arată a fi adeptul egalității și al progresului.

Încântat de această atitudine, *Samurache* se adresează celor doi cu apelativul „frații mei” dar acest lucru îl înfurie pe *Samson* care vrea egalitate, „dar nu pentru căței”.

Concluzia poeziei (morala) este că nu trebuie să credem tot ce auzim.

Fabula este o specie a genului epic, ce conține o scurtă povestire alegorică, în versuri sau în proză, în care sunt satirizate defecte omenești, cu scopul de a le îndrepta. Personajele fabulei sunt luate din lumea animalelor, plantelor și sunt înzestrate cu însușiri omenești.

„Câinele și cățelul” este o operă epică și reprezintă o scurtă narațiune în versuri, deoarece autorul povestește o întâmplare la care iau parte personaje din lumea animalelor care simbolizează tipuri umane.

Acțiunea se desfășoară într-un anumit spațiu și anume într-o curte, care simbolizează societatea.

Acțiunea se desfășoară și într-un anumit timp, „dăunăzi”, care simbolizează timpul contemporan poetului, dar și cel prezent.

Opera este concepută ca o mică scenetă cu 3 personaje: *Samson* „dulău de curte”, un *bou* „oarecare” și cățelul *Samurache*. *Samson* și *Samurache* sunt prezentați în antiteză.

Principalul mod de expunere este dialogul, deși este o operă epică. Întâlnim și narațiunea care se îmbină cu dialogul.

Opera prezintă defectele omenești puse pe seama animalelor. prin intermediul **alegoriei**.

Samson reprezintă omul parvenit, care dorește să ajungă în înalta societate.

Samurache reprezintă omul naiv și cinstit, care crede tot ce aude.

Boul reprezintă omul lipsit de opinie, care nu are nici o părere, deoarece nu intervine în dialog.

Prin personificare, animalelor le se atribuie însușiri omenești.

Naratorul își exprimă atitudinea critică față de cele prezentate prin intermediul moralei.

Morala ar fi că astfel de atitudini, ca cele prezentate, se întâlnesc și în rândurile oamenilor și de aceea oamenii trebuie apreciați după fapte, nu după vorbe.

Nu trebuie să ne încredem în spusele celor mari și puternici:

„Aceaste între voi adesea o vedem/ Și numai cu cei mari egalitate vrem”.

Versurile sunt unele lungi și altele scurte, măsura este inegală și rima împerechiată.

Deoarece „Câinele și cățelul” prezintă caracteristicile fablei, se poate aprecia că aparține acestei specii.

ÎNTOCMIT:
BODĂESCU DRAGOȘ
CLASA a VIII a C